

Aan: de minister van Natuur en Stikstof
Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Piershil, 9 juni 2022

Geachte minister,

Als bestuur van Wildbeheereenheid (WBE) Hoeksche Waard willen wij uw voornemen om de jacht op de haas het komende seizoen in 3 provincies en het konijn landelijk te sluiten onder de aandacht brengen.

Op 3 november 2020 is door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een herziene Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren vastgesteld. Deze Rode Lijst is gebaseerd op het basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020, opgesteld door de Zoogdierverseniging. Daarop worden haas en konijn als "gevoelig" aangemerkt. Hoewel de haas als algemeen voorkomend wordt beschreven krijgt zij deze status omdat de populatiegrootte vergeleken wordt met die van 1950. Overigens wordt in hetzelfde rapport vermeld dat het haas door de Nederlandse afdeling van de International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) de kwalificatie "least concern" krijgt omdat de populatiegrootte de afgelopen 10 jaar minder dan 20% is veranderd. De Zoogdierverseniging blijkt in haar rapport haar telgegevens waarop de populatietrend is gebaseerd verkregen te hebben van Sovon, een vereniging van vogeltellers. Hazen en konijnen zijn (en passant) meegeteld met broedvogeltellingen. Het is onbekend of deze telling volgens een gevalideerd protocol is geschied. Een recent rapport van Bureau Waardenburg (Analyse Dag-/Nachtellingen haas, konijn, ree, februari 2022) laat zien dat er 's nachts tot wel drie keer zoveel hazen en konijnen geteld worden dan overdag. Deze informatie is door de minister niet meegenomen in haar overwegingen. Overigens houdt de Rode Lijst-status "gevoelig" nog niet in dat de soort "kwetsbaar" is (de daaropvolgende categorie), laat staat "bedreigd" of "ernstig bedreigd". Naar aanleiding van de Rode Lijst heeft de Partij voor de Dieren op 11 februari 2021 een motie ingediend om haas en konijn van de lijst van vrij bejaagbare soorten te schrappen (35 616 nr. 9). Deze motie is aangenomen en was voor de minister aanleiding om de Wageningen Universiteit (verder WU) opdracht te geven een studie te verrichten naar de staat van instandhouding van haas en konijn. Deze studie is in maart 2022 opgeleverd en bleek een bureau studie te zijn die dezelfde telgegevens van Sovon gebruikt heeft als de Zoogdierverseniging gebruikt heeft voor de Rode Lijst. Bovendien heeft de WU de ontbrekende Sovon gegevens zelf met behulp van rekenmodellen (MaxEnt machine learning-algoritme) aangevuld om de gegevens te extrapoleren naar de gehele provincie. Daarbij zijn de telgegevens die de WBE's verzamelen en de FBE gebruikt voor de onderbouwing van het faunabeheerplan (goedgekeurd door Gedeputeerde Staten (GS) door de minister volledig buiten beschouwing gelaten. Wet- en regelgeving Jacht is uitgebreid omschreven in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Centraal fungeert hierin het faunabeheerplan. Jacht op de vijf wildsoorten mag enkel plaatsvinden conform het faunabeheerplan (art. 3.12 lid 1 Wnb). Hiertoe verricht de WBE trendtellingen.

Wij zijn met stomheid geslagen dat aan de basis voor deze hele discussie, de telgegevens van de overdag gehouden 'SOVON-vogeltellingen' met als bijvangst Haas ten grondslag liggen. Deze tellingen worden uitgevoerd door amateur-vogelaars. (amateurs zonder een erkende landelijke opleiding, welke voor jagers verplicht is.) Het Haas is echter een NACHTdier en overdag nauwelijks waarneembaar(...). De Zoogdierverseniging schrijft hierover zelf:

“Hazens zijn overwegend in de vooravond en 's nachts actief, in de zomer ook wel in de schemering en overdag. Overdag rust de haas doorgaans uit in zijn leger. Hazens bewonen geen holen zoals konijnen doen. Ze maken legers (ondiepe uithollingen) in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen. Ook in hoog gras of tussen de kluiten van een geploegde akker vind je hazenlegers. Deze legers zijn 10 tot maximaal 20 cm diep en 25 cm lang. Hazens liggen met hun achterlijf in het diepste deel.” (Bron: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/haas>)

Onze vraag: “zal je overdag makkelijk hazens zien, terwijl je daar (als amateur-vogelaar) bent om vogels te tellen?” Antwoord: NEE, hazens liggen in hun legers, die 10 tot 20 cm diep zijn, te rusten en verscholen voor predatoren. NB. deze legers maken ze ook nog eens in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen aldus de Zoogdierenvereniging. (Bron: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/haas>)

Ik zie nu dat verschillende partijen (met name in de hoek van tegenstanders van de jacht) het Haas als dag-actief willen bestempelen om hiermee de ‘overdag-SOVON-vogeltellingen-met-als-bijvangst-Haas’ als representatief te kunnen bestempelen.

Het Haas is echter een NACHTdier, waardoor deze onmogelijk als ‘bijvangst’ bij dagtellingen kan worden meegenomen. Uit de volgende wetenschappelijke onderzoeken blijkt dat het haas een NACHTdier is:

“It is generally accepted that hares are predominantly active with greater ranges at night and inactive with smaller ranges during the day (Holley and Greenwood, 1984; Homolka, 1987; Pépin and Cargnelutti, 1994; Holley, 2001; Smith et al., 2004).”

“European hares are mainly solitary animals except during mating season. They are crepuscular and nocturnal, mostly foraging at night (between 7 p.m. and 7 a.m.). European hares remain active all year round. During the day they crouch in a depression called a 'form', partially concealed with their back showing (Bansfield, 1974).”

European hares possess an excellent sense of sight, smell, and hearing. Upon detection of a predator, European hares will run to escape, and can dodge and change direction quickly if needed. They are very fast and have been clocked at up to 35 mph (about 60 kph) running in a straight line. They will also dive into streams if needed as they are decent swimmers (William and Whitaker; Bansfield, 1974). (Bansfield, 1974; Hamilton and Whitaker, 1943)”

Neem voor een nachtdier als het Haas dan op zijn minst ook nachttellingen mee om discussies over de werkelijke stand zo snel mogelijk de kop in te drukken. Veel jagers hebben hiervoor reeds, van hun eigen geld betaalde, dure nachtzichtapparatuur aangeschaft en zijn altijd bereid hier aan mee te werken.

In artikel 3.20 lid 3 Wnb is opgenomen dat de jachthouder datgene doet wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild te handhaven dan wel bij het ontbreken daarvan te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild te voorkomen. De jachthouder kent als geen ander zijn jachtveld en kan daarom inschatten wat er, gegeven de aanwezige populaties van dieren in zijn veld, mogelijke en nodig is aan afschot gedurende het jachtseizoen om een redelijke wildstand te handhaven, zodat er geen negatief effect op natuurwaarden is en dat jacht duurzaam is. Omschrijving redelijke wildstand : Een redelijke wildstand is de door de jachthouder in de praktijk te bepalen wildstand. Het niveau van de wildstand dient zodanig te zijn, dat deze bijdraagt aan het voorkomen van schade zonder dat de staat van instandhouding van de soort daaronder te lijden heeft”. De jacht kan hieraan bijdragen door een

verantwoord en zoveel als mogelijk selectief afschot toe te passen. Een redelijke wildstand houdt in dat de jachthouder overmatige benutting moet voorkomen. De praktijk: In een jachtveld met een goede en gezonde hazenstand is het verantwoord om benuttingsjacht op de haas uit te voeren. Als de stand suboptimaal is, blijft benuttingsjacht achterwege. Dat de hazenstand/populatiegrootte per jachtveld binnen onze WBE kan en zal variëren is een gegeven.

Maatregelen

De maatregelen die een jachthouder moet nemen om een redelijke wildstand te realiseren hangen af van de omstandigheden in zijn jachtveld. Het is aan de jachthouder om te bepalen op welke wijze hij middels maatregelen invulling geeft aan het bereiken van een redelijke wildstand en daarin een goede afweging te maken tussen benutten, schadepreventie en andere maatschappelijke belangen. In deze paragraaf worden geen aanvullende eisen gesteld aan de jachthouder om een redelijke wildstand te bereiken omdat de wet de jachthouder exclusief deze bevoegdheid geeft en de provincie hierin geen bevoegd gezag is. De individuele jachthouder is dus verantwoordelijk voor het handhaven van een goede en gezonde hazenstand mede op basis van het 'wise use' principe.

Wildbeheereenheid:

Een wildbeheereenheid is de lokale jagersvereniging in een regio. De Nederlandse jagers werken samen in 285 wildbeheereenheden. Iedere WBE is een zelfstandige vereniging met een gekozen bestuur, de vereniging bestaat uit alle jachthouders uit het werkgebied. De WBE is als rechtspersoon binnen haar werkgebied onder meer verantwoordelijk voor het lokale wildbeheerplan, educatie over de jacht en het organiseren van tellingen in samenwerking haar leden.

Jachthouder: degene die krachtens artikel 3.23 WnB gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht in een veld.

Wij betreuren het dat de jarenlang verzamelde gegevens door dit landelijk dekkende netwerk van de grootste club actieve natuurvrijwilligers volledig buiten de hele besluitvorming zijn gelaten. De door deze vrijwilligers jarenlang gerapporteerde cijfers van tellingen en afschotten (een wettelijke verplichting in elke provincie) zijn in onze optiek, juist door de aanwezigheid van vastgestelde protocollen voor het gericht tellen van een soort en strikte regels aangaande toestemmingen en ontheffingen betrouwbaarder dan de nu gebruikte methodiek (de zgn. "bijvangst" vanuit een vogeltelling). In het document <https://www.internetconsultatie.nl/wildlijst/document/8969> wordt bij vraag 3 aangegeven: "De jacht op het konijn en de haas is een factor die mogelijk een bijdrage levert aan de dalende populatietrend." Het woordje mogelijk in deze zin toont aan dat dit enkel een vermoeden is waarvoor totaal geen wetenschappelijke onderbouwing aanwezig is.

Wij kunnen helaas niet anders concluderen dan dat de voorgenomen wetswijziging om te komen tot sluiting van de jacht op haas (in 3 provincies) en het konijn (landelijk) veel weg heeft van "paniekvoetbal". Wij hopen dat de minister het voornemen uitstelt totdat er een, door overleg met alle stakeholders, en door alle belanghebbende partijen geaccepteerde telmethodiek is gerealiseerd.

Wij wensen u veel wijsheid toe.

Met de meeste hoogachting,

Bert Houwen
Secretaris WBE Hoeksche Waard